

Organització i producció

Museu d'Arqueologia de Catalunya
Departament de Cultura
Generalitat de Catalunya

Comissariat
Elena García Guixé
Amàlia Valls Mart nez

Director del Museu d'Arqueologia
de Catalunya
Josep Manuel Rueda Torres

Coordinació científica MAC
i selecció d'imatges

Àngels Casanovas i Romeu
Jordi Rovira i Port

Guió i textos
Elena García Guixé
Amàlia Valls Martínez

Documentació
Àngels Casanovas i Romeu
Xavier Pascual Marqués
Jordi Rovira i Port

Comunicació
Joan Muñoz Vicente
Luz Gámiz

Disseny de l'exposició
Jesús Galdón

Activitats
Agnès Lupi3n Cortés

Col·laboració tècnica
Julià Martínez Amatrain
Conrad Mateo Parra
Jordi Mayas Heras
Núria Molist Capella
Isabel Moreno Martínez
Xavier Pascual Marqués

Coordinació de la itinerància
Anna Maria Garrido Ferrer (MAC)
Oficina de Patrimoni Cultural
de la Diputació de Barcelona

Assessorament
Jordi Aguelo Mas
Elena González Coso
Albert López Mullor

Museu Arqueol3gic de l'Esquerda
Av. Pere Baurier, s/n
08510 Roda de Ter
Tel. 938 540 271
m.a.esquerda@rodadeter.cat
www.lesquerda.cat

Horaris:
De dimarts a divendres, d'11 h a 13 h
Dissabtes, de 18 h a 20 h (fins al 28
d'octubre) i de 17 h a 19 h
(horari d'hivern)
Diumenges i festius, de 12 h a 14 h
Dia i hora d'inauguració:
8 de setembre a les 20 h

Activitats complementàries

- Acte de presentació. Visita comentada a càrrec d'Elena García Guixé, antropòloga i comissària de l'exposició. Data: 8 de setembre a les 20 h
- Xerrada a càrrec de l'antropòloga Bibiana Agustí: *Una moderna actitud davant la mort. Costums funeraris entre els segles XVI-XIX*. Data: 28 d'octubre a les 19 h
- Taller de *catrinas* (calaveres mexicanes). Data: 4 de novembre a les 17 h
- Xerrada a càrrec de l'antropòloga Ant3nia Díaz: *La població medieval de l'Esquerda* i taller d'antropologia física. Data: 18 de novembre a les 19 h
- Visites comentades a l'exposició:
Dissabte 23 de setembre, a les 18 h
Diumenge 24 de setembre, a les 12 h
Diumenge 22 d'octubre, a les 12 h
Dissabte 25 de novembre, a les 17 h

Segueix-nos a:

 Museu Arqueol3gic de l'Esquerda

 esquerda.m.a

 Museu_Esquerda

UN VIATGE A L'ÈPOCA MEDIEVAL
DE LA MÀ DE L'ANTROPOLOGIA FÍSICA

Museu Arqueol3gic de l'Esquerda

Del 8 de setembre al 3 de desembre de 2017

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

 ARQUEO
XRXA

 Diputació
Barcelona | #DibaOberta

 Museu d'Arqueologia
de Catalunya

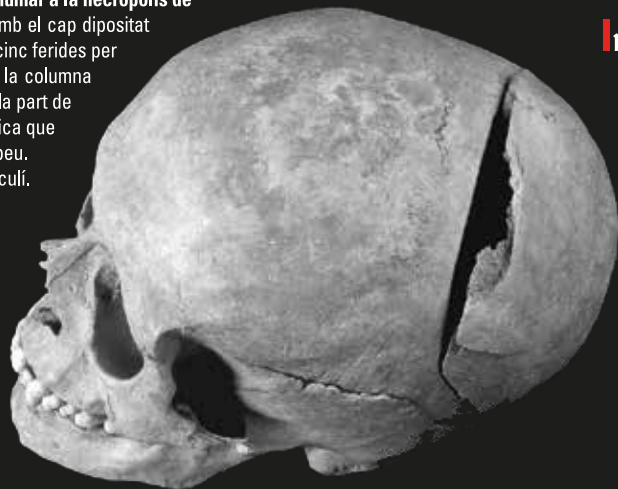
 l'esquerda
museu
arqueol3gic

 AJUNTAMENT DE RODA DE TER

L'exposició "Ossos: un viatge a l'època medieval de la mà de l'antropologia física" ens apropa a les condicions de vida de les poblacions catalanes entre els segles VIII i XV a través de l'estudi de les restes d'esquelets localitzades en jaciments arqueològics situats bàsicament a la Catalunya Central. L'exposició explica com vivien i morien els nostres avantpassats de l'edat mitjana i aprofundeix en diferents aspectes de la seva vida a partir de la utilització de diverses tècniques de l'antropologia física –la ciència que estudia les restes òssies– i la paleopatologia –la ciència que estudia les malalties que van patir persones o animals del passat.

Una part important de les necròpolis i dels monuments presentats en aquesta mostra varen ser estudiats en col·laboració per membres del laboratori de paleopatologia i paleoantropologia del Museu d'Arqueologia de Catalunya i foren excavats pel Servei del Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la Diputació de Barcelona i per altres centres d'investigació i empreses.

► **Crani de l'esquelet que es va exhumar a la necròpolis de Sant Benet de Bages.** Es va trobar amb el cap dipositat damunt dels peus. Al crani presenta cinc ferides per arma blanca sense supervivència. A la columna cervical s'observa un tall d'espasa a la part de sota de la cinquena vèrtebra, que indica que va ser decapitat durant un combat a peu. Adult jove (25-40 anys). Sexe: masculí. Segles XI-XII

▲ **Sant Llätzer (Barcelona).** Vista de les intervencions arqueològiques. Foto: Joan Francès, 1990. Fons documental del Servei del Patrimoni Arquitectònic Local. Diputació de Barcelona

Àmbits de l'exposició:

Introducció a l'època medieval

Què ens expliquen els ossos

L'alimentació

Els oficis i l'estil de vida

Medicina i Salut

La justícia

Violència i guerra

L'experiència de la mort

▼ **Crani enclavat amb mandíbula procedent de Sant Jaume Sesoliveres (Anoia).** Crani amb un clau de ferro amb penetració sagital i sortida per la base. Les sentències capitals sovint implicaven que el reu fos degollat, esquarterat, i les seves restes exposades públicament. Adult. Sexe: masculí. Segle XV

▲ **A i B. Detall de la Pradel·la dels sants Cosme i Damià.** Retaule dels sants Abdó i Sinén. Seu d'Egara. Església de Sant Pere de Terrassa. Segle XV. Museu de Terrassa. L'escena representa dues seqüències. En darrer terme, els sants metges practiquen l'amputació d'una cama a un pacient. En primer terme, es pot apreciar com els metges col·loquen una pròtesis de fusta al malalt.

▲ **Memento mori**
"Recorda que has de morir"
Retauló. Pintura sobre taula, fusta
Segle XVII
Museu Etnogràfic de Ripoll

▼ **Dansa macabra. Schedel Hartmann, Liber Chronicarum.** Nuremberg. Anthonius Koberger, 1493
Arxiu i Biblioteca Episcopals de Vic

